

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 840 Lej
Fél évre ... .. 420 Lej
Negyed évre ... .. 210 Lej
Havonta ... .. 70 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival tő

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

Lengyelképviselők Bucurestiben

(Bucuresti, november 12.) Ma délelőtt fél tíz órakor érkeztek Bucurestibe a vendég lengyel képviselők. A bucuresti-i pályaudvaron diszszázad várta őket. A miniszterek közül Duca és Marzescu jelentek meg, ezenkívül a lengyel követség a meghatalmazott miniszter vezetésével a bucuresti-i katonai és polgári hatóságok képviselői, valamint képviselők és szenátorok nagy csoportja várta a vendégeket. Duca külügyminiszter a kormány nevében mondott üdvözlő beszédet az állomáson. A vendégek ezután a Palace Athene-szállóba vonultak vissza, majd 12 órakor megkoszorúzták az ismeretlen katona sírját. Ezután meglátogatták a patriarkát és Pherekydet, a szenátus betegesen fekvő elnökét. Ebéd egy órakor volt a Palace Athene-ben. A vendégek hivatalos fogadtatása délután történt a parlamentben. Holnap a sajtószindikátus ad dínt. A vendégeket Ofelsége is kiállgatáson fogadja. A lengyel képviselőket meglepte a meleg fogadtatás és hangsúlyozták, hogy ez azt a barátságos viszonyt jellemzi, amely Lengyelország és Románia között fennáll.

Takarékoskodik a pénzügy-miniszter.

Vaitoianu miniszter ragaszkodik a CFR. autonómiájához.

(Bucuresti, november 12.) A közoktatásügyi miniszterium költségvetési bizottsága ma ülést tartott, amelyen Bratianu Vintila pénzügyminiszter is jelen volt. A tételek ismertetése során Bratianu kijelentette, hogy a költségvetésben nem engedélyez pótlásokat a tisztviselők fizetésemelésére sem lépheti túl az általános fizetés-emelés arányait. Hosszas vita után hozzájárult az iskolák támogatásához olyan helyeken, ahol a diákok nagy létszáma miatt a tantermek és tanérek kevésnek bizonyultak. A pénzügyminiszter egyébként a tervezetet átdolgozás végett visszaadta azzal, hogy szombati helyesbítések. A pénzügyminiszter köriratot intézett az összes miniszteriumokhoz, hogy költségvetéseik összeállításánál a pénzügyminiszteriumi költségvetést vegyék alapul.

Vaitoianu közlekedésügyi miniszter és Bratianu Vintila pénzügyminiszter hosszas vitát folytattak a CFR. költségvetéséről. Vaitoianu kijelentette, hogy a CFR. költségvetését senkinek nem áll jogában felülvizsgálni, mert a vasut autonóm testület. A pénzügyminiszter azonban ezt nem respektálja és továbbra is hajlíthatatlan az általa követelt korlátozások tekintetében.

Megszilárdul a francia kormány helyzete. — Anghelescu lényegesen módosította az iskolatörvényt. — Leszállították Beniczky büntetését. — Artatlanul gyilkosság vádja alatt. — Uzorával vádolt aradi ügyvéd. — Tízmillió lopás a CFR-nél. — Borzalmas gyermekszerencsétlenség. — Két román színésznő házassága Párisban. — Házastársak dollárharca.

A részvény-üzlet titkaiból.

Visszaélés a részvényesek vagyonával. — Az áruk lezsorításával szerzik meg a „beavatottak“ a majoritást

(Saját tudósítónktól.) Az Erdélyben mostanában nyílt új konjunkturáról, a bankok csendben való megvásárlásáról írott cikkünkben tegnap rámutattunk arra, hogy miképp ragadják magukhoz egyes beavatottak, vagy beavatott csoportok a pénzintézet részvények többségét, sőt egész komplexumát. A furcsa konjunktúra onnan keletkezett, hogy — mint megírtuk — a részvények forgalmi értéke aránytalanul alatta van azok belértékének. Olcsó pénzen hatalmas értékekhez jutnak így a spekulánsok, akik a lenyomott áru részvények megszerzésével hozzájutnak potom pénzben a bank egész vagyonához, ami rendszerint többszöröse a részvénytőkének. Ennek a manővernek az útjában áll valamilyen nyire a pénzintézetek nacionalizálásáról szóló törvény, mely úgy intézkedik, hogy a részvényeket csak az igazgatóság approbálásával lehet átírni. Ez a rendelkezés ugyan csak azt a célt szolgálja, hogy az új részvényesnek megvan-e a román állampolgársága s csak az esetben tagadhatja meg az intézet igazgatósága az approbációt, vagy hozzájárulást, ha ez kétséges. De azért a bank igazgatóságának mégis módjában van ideig-óráig megakadályozni az ilyen kívülről jövő „betörést“ és mindenestre időt nyer és megősiíthetja a titokban történő részvényvásárlásokat. Módjában van elhúzni az átírást és azalatt annyiszor emelheti az alaptőkét, ahányszor csak akarja, fölhigithatja a részvényeket újabb ezer és ezer részvény kibocsátásával és ezzel a már megvásárolt részvények befolyását kisebbitetheti és olyan helyzetet teremthet, hogy a többségre törekvő kívülálló, a többséget soha el nem érheti. Mire a már megvásárolt részvényeinek átírása megtörténik, akkorára az igazgatóság manőver-

vel régen magának szerezte meg a többséget.

Az igazgatóság manőverei.

Egészen másként áll a helyzet akkor, ha a bankot az igazgatóság akarja megkaparintani, vagy az igazgatóság kebelében alakul ki ilyen érdekelttség. Mert a vezetőknél már módjukban van a maguk, vagy sirohmannjaik útján összevásárolni részvényeket minden akadály nélkül átírni. Ha az igazgatóság két-három súlyos tagja vetett szemet a bankra, akkor ezek ellen sincs megvéde ma a kiskészvényes. Az igazgatóság tagjai ismerik belülről a pénzintézet üzleteit, ők tudják, milyen kötelezettségek terhelik a bankot, tisztában vannak annak előnyei-vel és hátrányaival és csak ők tudják igazán, hogy az intézet részvényeinek mi a valódi értéke. Míg a részvénytulajdonos csak annyit tud a papírja értékéről, amennyit a részvényügynök ajánl érte, addig az igazgatóság tagjai betéve tudják, hogy a papír hány-szorosát éri meg annak, amit az ügynök — éppen a manővert irányító igazgatósági tagok részére való vásárlásnál — ígér a papírokért. Amikor tehát az igazgatóság „súlyos“ tagjai kezdik meg a vásárlást, akkor a szerencsétlen kiskészvényes kényükre-kedvükre ki van szolgáltatva a bankot megkaparintani akaró igazgatósági tagoknak.

A részvényes tájékoztatlan.

Ennek a nagy és védtelen kiszolgáltatottságnak pedig — ismételjük — csupán az az oka, hogy a részvények mai árfolyama mélyen alatta áll azok valóságos értékének. Igaz ugyan, hogy az igazgatóság egyszer egy évben, a közgyűlésen, hivatalos jelentést tesz a részvényesek egyetemének az intézet állapotáról, beszámol a bank vagyoni helyzetéről, az üzletvezetés módjairól, azonban nagyon naiv, embernek kellene annak lennie, aki ezeken az ünnepléses közgyűléseken elszónokolt jelentésekből akarna há képet

nyerni a bank üzletmenetéről és valóságos vagyoni állásáról. Jól tudja mindenki, — hiszen a törvény sem tiltja, — hogy vannak titkos tartalékok, elrejtett alapok, amelyeket csak a teljesen beavatott néhány „súlyos“ igazgató ismer, akik aztán emez adatok birtokában számot tudnak vetni avval, hogy mennyit is lehet nyerni a részvények összevásárlásával. Természetes, hogy az egészen alacsony, a belértéknél sokkal kisebb értékekre lenyomott részvényeket szívesen igyekeznek megszerezni a beavatott spekuláns, aki tudja, hogy mit vásárol az aláértékelt részvények útján. Míg békében nemcsak néve értékeikön fölül vásárolták a részvényeket, de a legiőbb papír a belértéken is talértékelésben került a piacra, addig ma mindez megfordítva áll. És ezt érthető is. Hiszen a részvény pénz és pedig gyöngén jövedelmező pénz a részvényes kezében. Míg a készpénzt ma havi két-három percent kamat mellett lehet gyümölcsözötni, addig a részvény alig jövedelmez a részvénytulajdonosnak néhány százalékot.

A kiegészítési eljárás.

A pénzintézet igazgatóságában szereplő és a bank ügyeit jól ismerő néhány spekuláns ilyenformán egész könnyen hozzájuthat a részvények majoritásához és akkor úgy bányá a többi, minoritásban levő részvényesekkel, ahogy akar. Ma már igen sok példa mutatja, hogy a kisebbségi részvényesek kiszekirozása, az ugynevezett kiegészítési eljárás ugyszólván minden esetben sikerrel járt, mert vasidegei legyenek annak a kiskészvényesnek, aki kibírja azt a sokféle vekezturát, azt a tendenciózus üzletirányítást, amiben egy ilyen elszánt därekcio részesíteni tudja a kiskészvényest. Ezek ellen semmisen védi a részvényest, mert tudniukkal nincs törvényes intézkedés, amely érdekeit megóvjá. Van ugyan egy törvény, amit nem parlament alkotott, hanem az emberi lelkiismeret, az ethika, de annak a tisztességnek a törvényét, azt az erkölcsi kötelezettséget, amellyel a därekcio a részvényesnek tartozik, nem ismeri a gyors meggazdagodásért minden morált sutba vető spekuláció. Mindenki, aki ad valamit az ethikára, illegitimnek tekintti egyes intézetek élén álló igazgatóknak az ilyen manőverét, mert ezek akkor, amikor magukhoz kaparintják a kismemberek részvényeit, visszaélnak avval a helyzettel, hogy ők ismerik a vezetésük alatt álló intézet belső ügyeit és maguk hasznára fordítják azoknak az embereknek tájékoztatlanóságát, akik rájuk bízták a vagyonukkal való gazdálkodást.

Tökés Anny levelet írt Amerikából.

Volt aradi színésznő érdekes megfigyelésel Beregi Oszkár turnéjáról.

(Saját tudósítónktól.) Két esztendővel ezelőtt az aradi színháznak volt a tagja Tökés Anny. A Róna-rezsim utolsó esztendejében játszott Aradon ez a fiatal színésznő, aki azóta — mint ismeretes — érdekes, magasbaszókó karriert csinált. — Budapestre ment, ott előbb a Renaissance-színházban aratott értékes sikereket, majd az idei szezonban a budapesti Nemzeti Színház szerződött tagjai sorába. Mielőtt azonban a magyar színjátszás vezető-szimpadán fellépett volna, Tökés Anny Beregi Oszkárral amerikai turnéra indult. Írtunk már arról, hogy a turné nagy sikerrel járt, s most Tökés Anny számol be amerikai szerepléséről egy levélben, amelyet egy itteni közeli ismerőséhez írt. Érdekes, figyelemreméltó megfigyelések vannak ebben a levélben, amelynek egyik része így hangzik:

„Augusztus 25-én érkeztem meg Amerikába, ahol gyönyörű fogadtatásban részesültem és másnap már megkezdődött a nagy, komoly munka. Két héten át reggel kilenctől este hétig próbáltunk és így készültünk el három darabbal. A legelső előadást szeptember 13-án Newyorkban tartottuk nagy sikerrel. 14-én pedig elindultunk a roadra, a magyar vidékre. Jártunk Clevelandban, Bridgeportban, Detroitban és még sok más városban. Minden este más városban játszottunk. Az amerikai magyarok mindenütt végtelen szeretettel fogadnak bennünket.

Ritkán van részfűk ilyen komoly, színvonalas előadásokban, amilyeneket Beregi rendez nekik. Itt csak szegény vándor színtársulatok vannak és ezeken is már régen erőt vett a dollár után való hajszja. Egészen különös élet van itt: mindenki rohan, siet és ami a legnagyobb: mindenkinek, a ki akar, van mit dolgoznia.

Ezért irigylem az amerikaiakat! Szeretném ide átszippantani minden testvéremet, hogy lássák, milyen az intenzív munka és milyen az intenzív öröme, hogyan gazdagszik, hogy virul egy ország az emberek munkájától és örömetől. Itt mindenki megtanul dolgozni. Ugy érzem, ha hazamegyek, más ember leszek, mint aki eddig voltam.

Eddig is sokat dolgoztam, de ezután okosabban fogok dolgozni, mint eddig tettem. Boldog vagyok, hogy ilyen fiatalon megtanulhattam azt, amit odahaza sokan életük végéig sem tanulnak meg... Sokat tanulok az amerikai színházakban is. Ha nem is vagyok tökéletes angol még, színészi intuícióm sokat megéreztet velem. Az amerikai színészek éppen olyan erősek, mint Newyork, ez a sziklára vasból épített hatalmas város. Azt hiszem, jó tapasztalatokban gazdagon térek majd haza és talán belőlem is kisugárzik valami acélosság abból a levegőből, amit itt magamba szívok“.

Artatlanul gyilkosság vádja alatt.

Elrendelik Mittelmann József perének újrafelvételét.

(Bucaresti, nov. 12.) Az ártatlannal elítélt Mittelmann József perének revíziója döntő fázis elé érkezett. Emlékezetes még, hogy a bíróság Mittelmann Józsefet jogerősen kilenc évi fegyházra ítélte, mert 1922-ben Kohn Dávid kereskedőt állítólag meggyilkolta. A súlyos büntetés elhangzása idején Mittelmann alig 19 éves volt, aki fiatalága ellenére is özvegy édesanyját és nyolc tagu családját tartotta fenn. A bírósági tárgyaláson hiába hangzott artatlanságát, a véletlenek találkozásai megerősítették a vádat, mire a bíróság elutasította védekezésével és meghozta súlyos ítéletét. A jogerős ítélet után hatalmas akció kezdődött, amely most már precíz és megdönthetetlen bizonyítékokkal cáfolja meg a bírósági ítélet feltevését. Megindult a mozgalom a per újrafelvételére Mittelmann ügyében, amely most Románia két legkiválóbb jogászát

foglalkoztatja. Dobrescu Demeter az országos ügyvédszövetség elnöke, az európai híri jogász vállalta magára az akció vezetését és teljesen önzetlenül, kizárólag az igazság emberi parancsára képviseli Mittelmann ügyét. Az Emberi Jogok Ligája is szükségesnek látja a per revízióját és a liga nevében Costa-Foru, a kiváló publicista száll sikkra az igazság győzelméért. Dobrescu és Costa Foru pénteken reggel érkeznek Targu-Muresra, ahol megteszik az első lépéseket a per újrafelvétele ügyében. Tekintettel a bizonyítékok egész halmazára, amelyek Mittelmann ártatlansága mellett szólnak, valószínű, hogy a bíróság a perrendtartás megfelelő rendelkezése alapján azonnal felfüggeszti Mittelmann büntetését és az ország közvéleménye előtt megdönthetetlen értékű bizonyítékát nyeri a román igazságszolgáltatás magas nivója és igazságot kereső megbízhatósága.

Ezüstnászt ül

a színpaddal a legmagyarabb színész.

Rózsáhegyi Kálmán huszonötévesztendő színészi jubileuma. — Amit a színpadon csinállok, nemcsak komédia, hanem egy-egy darabja az életemnek — mondja a jubiláns Rózsáhegyi Kálmán.

(Budapest, nov. 12.) 1926. január 18-án lesz huszonöt esztendője annak, hogy Rózsáhegyi Kálmán először lépett a Nemzeti Színház színpadára. A lakásán ott őrzik ennek az első föllépésének a színlapját, szerepét, meg a saját fiatalkepi fotográfiáját keretben, üveg alatt. Beöthy László volt akkor a Nemzeti Színház igazgatója és a kitűnő színházi ember — amint Rózsáhegyi szavai szerint megállapítom — talán életében először — tévedett. Amikor ugyan is Rózsáhegyi eljátszotta szerepét, Beöthy azt mondta neki:

— Itt majd jól kipihened magad, aztán ugyanis visszamégy az operetthez...

És Rózsáhegyi nem ment vissza. Ott van ma is és most már nyilván örökre ottmarad, amit a színház és a művész közelgő ezüstmennyegzője igazol legjobban és megpecsételi szeretettel és ragaszkodással a közönség, amely talán el se tudná képzelni a Nemzeti Színházat Rózsáhegyi nélkül.

Közelgő jubileuma alkalmából fölkerestük Rózsáhegyit a lakásán. Pipaszó mellett fogad, a felesége, meg újságíró Laci fia, társaságában. Feketézünk, füstölünk, beszélgetünk. Büszkén mutat egy sárga buzakalász-koszorúra és szól:

— Ládd, semmire sem vagyok olyan büszke, mint erre. A vidéki gazdatisztek harminctagu küldöttsége hozta és köszöntött a „Vén gazember“ egyik előadásán. Nekem ezeknek a drága, becsületes magyaroknak a kemény köszönetét jobban esett minden más kitüntetésnél. Pedig sok mindenben volt részem ez alatt a huszonöt esztendő alatt, meg azelőtt is a színpadon, jóban, rosszban egyformán és mégis, hála istennek, az a legnagyobb boldogságom, hogy ezt a fertály századot fiatalon, frissen, teljes életéremben érhettem meg. A mesterségem izére is

csak most jövök rá; most érzem csak igazán, hogy amit a színpadon csinállok, az mégsem egészen komédia, hanem egy-egy darabkája az én életemnek. Jóformán észre se vettem, hogy ez a huszonöt esztendő elszaladt. Ugy teszünk, ma is az a fiatal komikus vagyok, aki voltam, nemcsak huszonöt év előtt, amikor Debrecen, Kolozsvár, majd a Magyar Színházbeli működésem után a Nemzetéhez kerültem, hanem jóval előbb, színésznövendék korom előtt, a mikor bolondos jókezdtemben Göndör Sándorokat is játszottam a vidéken.

De van is valami jó ezekben a jubileumokban. Ily esték, pontosabban jutalomjátékok, lehetővé teszik, hogy a Nemzeti Színház érdemes művészei, sőt örökös tagjai is akárhányszor, öreg napjainkra ne legyenek kénytelenek lukas cipőben járni... ami bizony ma megeshik. Sőt olyasmik sem fog tán megtörténni, ami szegény öreg Gabányival megtörtént, amikor bucsuztatták. Utolsó föllépte után bankettet rendeztek a tisztelőit és szegény öreg mialatt maszkírozta magát, egyre Horváth Zoltán, a munkásnyugdíjintézet pénztárosa után érdeklődött és egész este izgatottan őt kereste.

— Mit akarsz tőle? — kérdeztem a mestert.

— Szeretnék tőle husz forintot kölcsönkérni, — mondta — hogy legyen egy pár garas a zsebemben a mai banketi költségeire.

— Ezentúl talán nekünk, jubiláló vagy bucsuzó komédiásoknak jobb sorsunk lesz, amint hogy úgy hallom, engem egy takaros kis házzal akarnak a tisztelők megörvendeztetni. Hát, édes istenem, gyűrűm, óram, láncom, pipám, botgyűjteményem van már; most még éppen csak egy házacskám hiányzik és ha csakugyan megkapom, boldogan megyek neki a —

következő huszonöt esztendőnek...

Rózsáhegyi csakugyan boldog. Ritka eset ez a magyar színész soron, különösen manapság. De megérdemli, azért, amit a közönség neki köszönhet és ami elfeledtette, ha csak egy-két órácskára is, az élet sok-sok keserűségét.

Erdély iparossága a Magyar Párttal szavaz

Ki lesz Cluj-Kolozsvár új polgármestere.

(Cluj-Kolozsvár, november 12.) A kolozsvári iparosságnak a közösségi választásokon való részvételéről már több, köztük egymással ellenkező hír látott napvilágot. Tudósítónk ma felkereste Hevesi Józsefet, a kolozsvári iparos-egylet elnökét, aki kijelentette, hogy a város iparosainak kilencven százaléka magyar nemzetiségű lévén, mindenben a Magyar Párt utasításait fogják követni. Ezután Berki József a gazdasági egyesületének elnöke nyilatkozott tudósítónknak. Véleménye szerint, bár a gazdátársadalom még nem foglalt állást ebben a kérdésben, előreláthatólag azt a pártot részesíti előnyben a közösségi választáson, amely biztosítani tudja az elrekvirált földek visszaszerzését.

Utelea polgármester kijelentette tudósítónknak, hogy a közösségi választások után csak abban az esetben marad továbbra helyén, ha a polgárság bizalma egyöntetűen nyilvánul meg irányában. Szó van arról, hogy Utelea esetleges távozásával Pop Traian egyetemi tanár, vagy dr. Fabius ügyvéd, vagy a kormány jelöltje, Methes Péter kerül a város élére.

Súlyos párbaj

egy budapesti táncosnő miatt.

Magyar vivóbajnok kinos afférja az Astoria-szálló előtt.

(Budapest, nov. 12.) A magyar fővárosban ma egy kinos féltékenységi-affér áll a közérdeklődés központjában, amely a tegnapi esti órákban a forgalmas Kossuth Lajos-utcán, az Astoria-szálló előtt folyt le. Dr. Mészáros Ervin, Magyarország híres vivóbajnoka az Astoria-szálló előtt találkozott Barta Rotschild Sándor ismert budapesti sportférjával, akivel azelőtt jó barátságban volt. A két ember Bója Anna táncosnő miatt néhány nappal ezelőtt veszett össze. A vivómester éppen be akart lépni a szálló előcsarnokába, ahol a táncosnő várta, amikor Barta Sándor megállította és a legközelebbi szidalmakkal halmozta el. A vivómester nyugodtan meghallgatta ellenfelét, azután eltávozott, anélkül, hogy felelt volna a szidalmakra. Még az éjszaka folyamán megbizta azonban két barátját, hogy azok Bartától követeljenek elégtételt. Hír szerint a párbajt holnap tartják meg, még pedig nagyon súlyos feltételek mellett. A párbajsegédek úgy egyeztek meg, hogy a párbaj nehéz lovassági kardokkal, bandázs nélkül történjék.

AZ ERDELYI UJSÁGIRAS

szencziója lesz az „Aradi Közlöny“ karácsonykor megjelenő pompás jubiláris száma.

Narancsfák között él a világ leggazdagabb embere.

Nyolcvanhétszázéves aggastyán mint golfbajnok. — Rendkívül mérteletes életmódot folytat a legիրեսőbb Rockefeller

(Newyork, nov. 12.) John D. Rockefeller, a világ leggazdagabb embere, harminc esztendő óta minden ősszel hajóra száll, nagyobb tengeri utat tesz meg a yachtján és a telet a délvidéken, Kaliforniában, Floridában, Egyiptomban vagy a Rivierán tölti.

A 87 esztendőös petroleum-árkirály csak nyáron tartózkodik a Pocantico hegység alján fekvő létezer holdas birtokán, amely az összes magántulajdonban lévő amerikai földbirtokok között a legnagyobb és itt egy évvel ezelőtt megállapított napi időbeosztás szerint él, amelytől semmilyen körülmények között nem tér el. Rockefeller napjait évek hosszú sora óta állandó egyformaságban tölti, soha nem vesz tudomást arról, hogy mit mond róla a világ, vagy hogy mit ír róla a sajtó, kerül az izgalmakat és látogatásokat csak a legkritikább esetben fogad. Ez a különös aggastyán talán éppen ezáltal, a hozzá hasonlóan különös életmód által tudta megőrizni teljes szellemi és testi rugalmasságát.

Pocantico ura korán kel és minden reggel 7 órakor testgyakorlatokat végez orvosának felügyelete mellett. Egyórás torna után megmaszirozzák a karsu öregurat, aki ezután egy csésze üres teát iszik reggelire, majd az íróasztalához ül és magántitkárnak napi jelentését fogadja. Kéthárom órai munka után golfozni indul Rockefeller a pocanticoi parkba, amelynek egyik nevezetessége a világ legszebb és legterkéletesebb golfpályája. A golfjáték a milliárdos kedvenc szórakozása, ezenkívül mincsenek szenvedélyei, színházba nem jár, nem dohányzik, nem olvas és néha legfeljebb a kártyajátékban talál örömet. Déli egy órakor a rendkívül mértékletes petroleum-árkirály szerény lunchot fogyaszt el, mely után egy órát pihen, majd autókirándulást tesz és Rockefeller lényére nézve jellemző, hogy gépkocsijának sohasem szabad az óráként harminc kilométeres átlagsebességnél gyorsabban haladnia. Birtokának területét a milliárdos argyamis nem szívesen hagyja el. A pocanticoi kertekben 200 mükkertész és 800 napszámos ápolja a szebbnél-szebb virágokat, egzotikus fákat, bokrokat és ültvényeket.

A japán kert, mely a tokiói császári kertek pontos mintája, egy japán kertész gondjaira van bízva, akít a mikádó udvarából hozatott birtokára a milliárdos. A rózsálgét és a narancserdő képezik ezenkívül Rockefeller legnagyobb büszkeségét. Négy százéves narancsfa van, amelyek valamikor a navarrai királyok palotájának kertjében díszeltek és amelyek egyes példányai tízezer dollárba kerültek. Télen ezeket a narancsfákat fűthető üvegházakkal védik a hideg ellen, a csodálatosan szép rózsálgét fölé pedig minden ősszel egész üvegházat építenek. Kertjének fenntartása naponta néhány ezer dollárjába

kerül Rockefellernek, aki, ebben a saját tervei szerint megalkotott és káprázatos természeti kincseket rejtő parkban tölti a legszebben az idejét. Este 8 órakor dínnerhez ül a milliárdos, amely után

csakhamar pihenni tér, 10 órakor pedig mély csend borul a pocanticoi kastélyra, amely nap-nap után megismétlődő, mindig egyforma életrendjében csak urának halála után áll majd be változás.

Angheliescu lényegesen módosította az iskolatörvényt.

Nagy engedményt kapnak a kisebbségi felekezeti iskolák. — Az oktatási kérdéssel a Népszövetség is foglalkozik.

(Bucuresti, november 12.) A Kormány rövid hivatalos jelentést adott ki azokról a tárgyalásokról, amiket a kisebbségi egyházak képviselőivel folytattak. A komüniké már sejtette, hogy ez egyházi, illetőleg Angheliescu-féle magánoktatási törvényjavaslatok módosításaira megegyezés van kilátásban. Bucuresti tudósítónk e nagyjelentőségű fordulatról a következőket táviratozza:

A közoktatásügyi miniszteriumban négy napig tartott a konferencia, amelyen a kisebbségek képviselőiben Majláth Gusztáv gróf római katolikus püspök, Balázs András státusi előadó, Illés Gyula dr., Mikó Lőrinc és Gyárfás Elemér vettek részt. A tárgyalásokat maga Angheliescu miniszter vezette és részt vettek Cral és Valaori államtitkárok, valamint Pteancu vezérfelügyelő is.

Három napon keresztül eredménytelenek voltak a tárgyalások, míg végre a negyedik napon Angheliescu miniszter jelentős engedményeket tett. A magánoktatási törvényjavaslat minden felekezeti iskolát közvetlenül a közoktatásügyi miniszter hatásköré alá helyezte, úgy, hogy az iskolafenntartó egyházak főható-

ságai a saját iskoláik felett nem rendelkezhetnek.

Angheliescu miniszter beleegyezett abba, hogy az egyházak a kisebbségi iskolákat ezután is maguk vezethessék és irányíthassák, a közoktatásügyi miniszter csak a felügyeletet gyakorolja. Egy másik lényeges módosítást pedig azt hagyja meg, hogy az egyházak a saját tanerőiket, képesített tanáraikat a miniszter előzetes beleegyezése, illetőleg megerősítése nélkül is alkalmazhatják.

Több más kisebb jelentőségű módosítást fogadott el még Angheliescu miniszter és hozzájárult ahhoz is, hogy a kolozsvári Marianum-ban férfitanárok továbbra is taníthassanak. Az így módosított magánoktatási törvényjavaslat november hónap folyamán a kamarában okvetlen tárgyalás alá kerül módosítások nélkül s a kamarai tárgyalások során kerül sor a módosításokra. A Népszövetség december 5-ére tüzte ki a kisebbségi egyházak beadott panaszának a tárgyalását. A kormánynak az a szándéka, hogy a törvényjavaslat kamarai tárgyalásán történő módosítások keretei között tesz engedményeket és a Népszövetség elé úgy terjeszti, hogy a panaszosok kívánságát már teljesítették.

Nászut gyalogszerrel, a föld körül.

Különös világjáró házaspár az aradi korzón. — Aki végigtalicskázta a világot.

(Saját maóslónktól.) Furcsa vándorpár különös megjelenése keltette fel ma délben az aradi korzó figyelmét. Egy szokatlan formájú, — ahogy mondani szokás — cirkuszi kocsi vonult végig a főúton, az árva egy lovacskát egy ifjú asszonyszemély hajtotta, s a kocsi mellett hatalmas termetű férfiú ballagott. Megszólítottuk a furcsa vándortársaságot:

Nászut a világ körül.

— Tavasz Sándor vagyok, budapesti mozgókerekedő, vagy ahogy köznyelven ismerik, kucséber. Nászuton vagyok. Körülmegyünk a földtekén. Nekem ez már nem újság, mert én már egyszer, még legénykoromban végigtalicskáztam a világot. Most magammal hoztam a feleségemet. Ugye érdekes nászut. De kellemesebb is, mint a talicskás világkörüli utazás. A nyugtalan vérem hajtott. Vettem egy talicskát, jól felpakoltam áruval, főleg képeslevelezőlapot, levélpapírt vittem, de más cikkeket is. Ezt letakartam viaszkosvászonnal, s nekiindultam. Minden nagyobb tura után vettem a boltban ötven szeget és azt bevitettem a cipőmbe, hogy a talpa tovább tartson. Új patkót is vitettem a sarkomra. Így utaztam végig egész Európát, sőt még Amerikában is voltam.

Az amerikai módszer.

— Eleinte sokat küzdöttem,

nem igen ment az üzlet, de akkor Amerikában megtanultam a hipnotikus iskolát.

Büszkén mutat fel öt reklámfüzetet. A füzetek szerzője, valami Prof. Nick Nock, több ízben megígére, hogy aki tanításait megfogadja, abból Vanderbiltet, Don Juant vagy más nagy embert farag.

— Ezt használtam fel — folytatja az emlékezéseket — az üzletben. Amikor a vevő alkudott, magamban elvégeztem a tizenharmadik gyakorlatot. Például orron át vettem lélegzetet, számoltam százig, vagy a jobbkezemmel különböző mozdulatokat végeztem. Azonkívül, aki valamit megfogott, azt meg kellett fizetnie. Csak nem hagyhatom fogdosni a portékát!...

A bajor sörözömlomások és a favágás.

— Ha rosszul ment a kereskedés, akkor támogatásért kocsmákhoz fordultam. Németországban délben ebédet, este vacsorát kaptam ingyen, másnap reggel pedig rántott levest adtak, mielőtt utnak indultam. Mindezt csak fát kellett volna vágnom az ebéd és a vacsora között, ezt azonban lehetően elkerültem.

— Ártalmára van a munka, — szól közbe a felesége és áhitattal néz az urára.

— Ha az árum elfogyott,

folytatja Tavasz Sándor, akkor elővettem az amerikai módszert. Megmutattam az embereknek az árukat, utána pedig gyűjtést indítottam a magam részére.

Ujból neki a világnak.

— Azután hazajöttem, megpihenni. Közben beleszerelmeskedtem ebbe a nőszemélybe ni — odabök ujjával a kocsin ülő felesége felé — s megnősültem. Sokat meséltem neki a talicskás világkörüli utamról, úgy, hogy az asszony is kedvet kapott hozzá. Nászutra indultunk — a világ körül. S most röjünk az országok útját, megyünk minden különösebb cél nélkül, amíg megelégedjük. Főleg olyan helyre megyünk — fejezte be nyilatkozatát a különös világkörüli utazó — ahol nem a robotos munka a fontos, hanem a becsület...

Rektorbeiktatás

botrányos verekedések között.

Sulyos incidens a bécsi egyetemen.

(Bécs, november 12.) Botrányos jelenetek színhelye volt a bécsi egyetem tegnap, az új rektor beiktatási ünnepségén. A tettlegességig elfajuló tüntetés, illetve háborúság a politizáló, ugynevezett színviselő diákság két pártja: a német nemzetiek és a német szabadságpártiak között folyt le. A német nemzetiek közül mintegy százán már előre elhelyezkedtek az egyetem díszterméhez vezető lépcsőn és amikor a szabadságpártiak tíz kiküldöttje megérkezett, hogy résztvegyenek az ünnepségen, előrenyomultak, hogy a szabadságpártiaknak a díszterembe való jutását megakadályozzák. A szabadságpártiaknak mégis sikerült feljutniok a díszteremig. Itt azonban újra elébük állottak a nemzetiek és nem használt dr. Luick rektor közbelépése sem, mert a nemzetiek nekirontottak a szabadságpártiaknak és ököllel, botokkal verték ki őket az épületből. Eppen akkor folyt a legnagyobb verekedés, amikor az egyetem elé érkezett dr. Hainisch köztársasági elnök autója, aki az ünnepségre jött. Erre aztán nagyobb karhatalom szállotta meg az egyetemet és a beiktatási ünnepség minden incidens nélkül, de a színviselő egyetemi hallgatók távollétében folyt le. Beavatott helyen úgy tudják, hogy a német nemzetiek azért rendezték a tüntetést, mert dr. Luick-kal, az egyetem új rektorával nem rokonszenveznek, aki egy ízben betiltotta felhívásuk megjelentetését, amelyben ok a zsidók ellen foglaltak állást, akiket a négerekkel és kínaiakkal hasonlították össze.

Az „ARADI KOZLONY“

40 éves fényes pályafutását az előfizetők és hirdetők hatalmas táborá kíséri. A közönség rászakozását az bizonyítja legjobban, hogy sokan vannak közöttük, akik az első számtól kezdve előfizetői és hirdetői az „Aradi Közlöny“-nek.

Miniszeri biztos Aradon.

Peter Julian közigazgatási vezérfelügyelő vizsgálata a mézárások panasza ügyében.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi mézárások még a nyáron panaszt emeltek a miniszternél, mert a város bérbeadta a városi jéggyárat és a bérlő — a panasz szerint — nem gondoskodott arról, hogy elegendő jégmennyiség álljon a nyár folyamán a mézárások rendelkezésére. Ez ügyben ma este Aradra érkezett Peter Julian belminiszeri vezérfelügyelő, akinek kérésére a főpolgármester ma estére összehívta a mézárásokat, hogy meghallgassa őket. Este nyolc órakor kezdődött a tanácskozás a polgármesteri hivatalban, ahol az inspektoron kívül jelen volt Pohy János dr. főpolgármester, Dirlea Vazul gazdasági tanácsos, Kaufmann Kamill, a városi üzemek központi igazgatója, továbbá Dema Gusztáv vezetésével a mézárások hattagu küldöttsége. Az inspektor meghallgatta a mézárásokat, akik egyben felhasználták az alkalmat, hogy szóvá tegyék a városi tanácsnak azt a valóban indokolt intézkedését, amellyel a husárakat erre a hónapra leszállította. Az inspektor a tárgyalások befejezése után még az este elutazott Bucurestibe és ott terjeszti elő a vizsgálat eredményét.

Megszilárdul

a francia kormány helyzete

Painlevé aldvette magát a szocialisták pénzügyi kívánságainak.

(Páris, november 12.) Painlevé miniszterelnök, hogy megmentse kormánya helyzetét és gátat vessen a baloldali blokk bomlásának, hajlandónak látszik, hogy törvényjavaslatait a baloldali kartell kívánsága értelmében módosítsa. Az új törvényjavaslatokat a miniszterelnök még az éjszaka folyamán elkészíti és holnap ismét a pénzügyi bizottság elé terjeszti. — A szocialistapárt elhatározta, hogy támogatja Painlevé javaslatait, ha azok a baloldali pártok által kívánt összes rendelkezéseket tartalmazzák. Ellenkező esetben valamennyi a baloldali blokkban egyesült polgári frakció viszonyerű akciószabadságát.

A baloldali kartell pontokba foglalt kívánságai a következők: 1. semmisségi infláció, 2. a kormány rendelje el a bankjegyek lebélyegzését, hogy megállapítható legyen a bankjegymennyiség, mert az a fértéves, hogy legalább egy milliónyi papírpénz veszendőbe ment aminek újra nyomtatására fel lehetne hatalmazni a jegybankot; 3. a kincstári utalványokat 3—6—10 évre konszolidálják; 4. az ipari és kereskedelmi társaságok vagyonára 15 százalékos élvezeti jégvet bocsássonak ki. 5. az állam jelzáloggal kebeleztesse be magát a nagybirtokokra. Painlevé ezeket a feltételeket elfogadta és így a pénzügyi bizottság ülése döntő jelentőségű lesz.

MINDEN ORSZÁGBA

elküldjük az „Aradi Közlöny” hatalmas jubileumi számát. Mindenkinek saját érdeke, hogy hirtetése a karácsonykor megjelenő ünnepi számban ben-

Uzsorával vádolt aradi ügyvéd.

Érdekes főtárgyalás az aradi törvényszéken.

(Saját tudósítónktól.) Rendkívül érdekes uzsoraper kerül tárgyalásra a közeli napokban az aradi törvényszék büntető tanácsa elé. Az ügy előzményvel még a koronabeváltás idejére nyulnak vissza, amikor Roth József aradi kereskedő nagyobb összegű kölcsönt vett fel egy aradi ügyvédtől, akit azután később feljelentett uzsoráért az aradi ügyészségen. Még 1921-ben történt. Roth József aradi kereskedő, akinek akkoriban az Ortutay-palotában volt nyílt üzlete, 100.000 korona kölcsönt vett fel egy ismert aradi ügyvédtől 9000 korona havi kamattal. A kereskedő neimokára újabb kölcsönt kért és kapott is, még pedig 250.000 koronát

kamatfeltételekkel. A kereskedő a tartozásait nem fizette, sőt kénszeregyezséget kért, ellenben feljelentést tett az aradi ügyészségen dr. Lichtfusz akkori aradi ügyvéd útján, az ügyvéd ellen uzSORA MIATT. E feljelentésben még egy vádat emelt, azt, hogy egy segédje is kapott 15.000 lej kölcsönt az ügyvédtől, havi 10 százalékos kamattal. A feljelentést a vádtanács annak idején tárgyalta és az ügyvédet kétféle uzsoráért vád alá helyezte. Közben a bíróság már két tárgyalást is tartott, amelyen tanukat hallgattak ki. A most kitűzött főtárgyaláson azonban az aradi törvényszék Ionescu-tanácsa előreláthatólag ítéletet is hoz ebben az érdekes ügyben.

Leszállították Beniczky Odón büntetését.

A Kuria három év helyett husz hónapi fogházra ítélte a volt magyar belügyminisztert.

(Budapest, november 12.) A Kuria ma hirdette ki legfelső fokon Beniczky Odón volt belügyminiszter ügyében az ítéletét. Emlékeztet, hogy a törvényszék három évi fogházra ítélte Beniczkyt kormányzósértés és tiltott közlés büntetéséért, amit a felelősségi eljárás során a tábla is jóváhagyott. A Kuria ma kihirdetett ítéletével mindkét alsóbb foku bíróság ítéletét megváltoztatta. Beniczky cselekményét kormányzósértés vé-

ségének és tiltott közlés vétségének minősítette s ezzel 1 évi és 8 hónapi fogházra s összesen 13 millió pénzbírságra, mellékbüntetésként pedig két évi hivatalvesztésre ítélte. A Kuria megengedte ítéletében, hogy Beniczky a fogság alatt a rabmunka alól felmentessék és maga élmezhesse önmagát. Az elszennvedett vizsgálati fogságból négy hónapot és tíz napot beszámítottak s így már csak tizenhat hónapot kell Beniczkynek kitöltenie büntetéséből.

Leépit a Resica.

(Saját tudósítónktól.) Az ország ugyszólván leghatalmasabb vasipari vállalata, a Resical Vasművek leépit. A vállalatnál az elmúlt napokban tömeges nyugdíjazások és elbocsátások kezdődtek. Ez a hír már hetek óta kerengett s az érdekeltek között meglehetősen nagy nyugtalanságot keltett. Az

aggodalom most valóra vált, a gyár vezetősége hetven alkalmazottat, közöttük fiatalabb munkásokat is nyugdíjazott és harminc napidíjaznak felmondott. A leépités — hír szerint — ezzel még nem ért véget, mert a mostani nyugdíjazásokat és felmondásokat mihamarabb követik.

Két román színésznő házassága Párisban.

Diadalt mentek keresni és szerelmet találtak a franciák fővárosában. — Verneuil a neves költő elvált Sarah Bernhardt unokájától egy szépséges román színésznő kedvéért.

(Páris, november 12.) A francia fővárosban nagy érdeklődéssel beszélnek egy fiatal román táncosnő és egy előkelő, régi, nemesi családból származó fiatalember romantikus házasságáról. Franciaországban általánosan ismert a régi La Rochefoucauld család, de Cocca kisasszonyt, a fiatal román start is általánosan ismerik. Az ifjú táncosnőbe, aki a „Fifi” című ismert operettben óriási sikereket aratott és a Potinière-színház egyik körülrajongott csillaga, az ifjú Rochefoucauld halálosan beléleszeretett és feleségül akarta venni. A nemesi család azonban hallani sem akart róla. Egy kis kalandot még csak elnézett a legénykéknek a familia, de házasságról — szerintük — szó sem lehetett. A fiatalember azonban állhatatosan ragaszkodott ahhoz, hogy a táncosnőt elveszi. Az apa ekkor a már sokszor bevált módszerhez folyamodott és a fiatal táncosnőnek 10.000 frankot küldött, hogy szakítson a fiatal báróval. A táncosnő azonban, akinek magának is csinos vagyona van, megtagadta és nagy küld-

te vissza az apának. Sokáig folyt a családi háború, amely végül is a fiatal báró győzelmével végződött és az elmúlt napokban a fiatal Rochefoucauld báró és Cocca kisasszony örök hitűsget esküdtek egymásnak az arisztokrata rokonság legnagyobb megdöbbenésére és felháborodására. De különben az immár bárónővé lett Cocca kisasszony nem az egyedüli román színésznő, aki a franciák fővárosában karriert csinált s meghódította Páris közönségét, találva magának egy szerelmet, aki a házasság rózsaláncos igájába hajtotta a fejét.

A másik diadalmas román színésznő Popescu Elvira, akinek szerelmi története még nagyobb feltűnést keltett, mint az arisztokrata fiú és a kis táncosleány házassága. Páris egyik vaudeville-színházának volt ünnepelt primadonnája a csodaszép Popescu Elvira, akibe Verneuil Louis, a világhírű francia költő és színdarabíró bolondult bele, annyira, hogy feleségétől — Sarah Bernhardt unokájától — elvált s eivette Popescu Elvirát, aki visszavo-

mult a színpadtól s a Bois egyik elegáns villájában tölti mézeshe-

M I R E K.

A szenátus Ofelsége előtt.

(Bucuresti, november 12.) A szenátus küldöttsége ma délelőtt nyújtotta át Ofelségének a szenátus feliratát a trónbeszédre. A király a következő választ mondotta: — Örömmel volt alkalmam konstatálni a nép meleg rokonszenvét királyával szemben az ország egyik határáról a másik határáig. Szíves fogadtatásra találtam Temesváron az állatkiallítás alkalmával és hasonló melegséget tapasztaltam a chisenevi mintavásáron, valamint a jassy-i ünnepségek alkalmával. A szenátus díszmenetben vonult a király elé. A delegáció husz autón haladt és az autósor előtt és mögött diszszázad haladt.

— Felhívás az Aradi Közlöny legrégebb előfizetőihez. Lapunk tegnapi vezércikkében bejelentettük olvasóinknak, hogy az Aradi Közlöny 40 éves fennállása emlékére karácsony napján terjedelmes és gazdag jubilaris számot szándékozunk kiadni. A hatalmas ünnepi számban felvonul a lap negyven esztendő, eredményes munkában eltöltött multja és az élők közül együtt lesznek mindazok, akik az Aradi Közlöny erősítésén és felvirágoztatásán bármiképpen is közreműködtek. Ezek között nem utolsó helyet foglalnak el azok, akik 40 évvel ezelőtt az induló lap előfizetési felhívására az Aradi Közlöny köré tömörüültek és mint a lap első előfizetői lehetővé tették a további fejlődést. Tisztelettel felkérjük tehát mindazokat, akik az Aradi Közlöny megindulásakor, vagy az azt követő első években már a lap előfizetői voltak, szíveskedjenek bennünket szerkesztőségünkben felkeresni, vagy ha ez nem volna lehetséges, levélben tudatni pontos címüket, valamint emlékeikben élő olyan adatokat és élményeket, amelyek az Aradi Közlöny első esztendőinek történetével függnek össze. Bizalommal és érdeklődéssel várjuk legrégebb előfizetőink mltébbi jelentkezését.

— Német nemzeti tiltakozás Locarno ellen. Berlinből táviratozzák: A német nemzeti párt több kiváló személyisége memorandumot tett közzé, amely tiltakozik a pártvezérek és a nemzeti párt parlamenti frakciónak a locarnoi szerződésével szemben tanúsított magatartása ellen. Kijelenti a memorandum, hogy az országnak kötelessége támogatni a Luther-kormányt a locarnoi szerződés aláírásában, mert ez a szerződés Németországot ismét egyenrangúvá teszi a többi európai népekkel. A memorandumot többek között Bismarck herceg, Fürstenberg és Hohenlohe hercegek, a Ruhr-vidék, a Rajnai és a Westfáliai-tartományok, továbbá Hamburg gazdasági vezetői írták alá.

— Kormánybukás a vatikán miatt. Hízából jelentik: A képviselőház tegnap megszavazta a vatikáni követség megszüntetésére vonatkozó törvényjavaslatot. A javaslat elfogadása után a katolikus párti miniszterek kiváltak a kormányból. Összes újdons. Kerpeti kvterában.

— Középeurópában hó esik. Bécsből jelentik: Prágában, Münchenben és a bajor hegvidéken erős havazás van.

— Amerika ünnepli a fegyverszünetet. Newyorból táviratozzák: Az Északamerikai Egyesült Államokban ma, a fegyverszünet megkötésének évfordulóján két perces munkaszünetet tartottak és ezzel ünnepelték meg ezt a nevezetes napot.

— Bécsi festőművészről titokzatos tragédiája. Bécsből táviratozzák: Horovitz Janina festőművész, a néhány évvel ezelőtt elhunyt Horovitz Lipótnak, a kiváló osztrák festőművésznek 43 éves leánya, ma sajnálatra méltó baleset áldozata lett. A művész, — aki a Peter Jordanstrasse egyik penziójában lakott, — már hosszabb idő óta szedett különböző altatószereket. Tegnap délelőtt öntudatlanul találták szobájában és az előhívott mentőorvos megállapította, hogy igen nagy mennyiségű narkotikus mérget vett be. A mentők kórházba szállították és értesítették fivérét, Horovitz Armin akadémikusfestőt, aki a rendőrség közepével a penzióba ment, de ott egyetlen sor írást sem találtak, amely megmagyarázná az esetleges öngyilkossági kísérletet. Ellenben megtalálták az asztalon annak a méregnek a papírosait, amit a művész bevett, de a mérge mineműségét még nem állapították meg. A művész állapotát az orvosi tudományra ad okot.

— Bezárták a bucaresti-i zsidó kulturális irodáját. Bucuresti. A sziguranca tegnap házkutatást tartott a zsidó kulturális irodájában, mert feljelentés érkezett, hogy ott számos külföldi kommunista ügynök tart összejövetelt. A házkutatás alkalmával a sziguranca megállapította, hogy a liga belügyminiszeri engedély nélkül működik, ezért lefoglalta az ott talált iratokat és a Strada Lipsca-nin levő helyiséget lezárta.

— Általános sztrájk készül Olaszországban. Rómából jelentik: A római villamosművek munkásai sztrájkba léptek. Attól tartanak, hogy a munkásmozgalom általános sztrájkká fejlődik.

— Szébbnél-szebb gyermekek vonulnak fel a december 1-én meginduló Képes Újság gyermekarc képcarnokában. A Képes Újság szerkesztősége ezúton hívja fel a szülőket, hogy gyermekeik fényképeit megelőbb küljék be a (Arad, Bul. Regina Mária 18. szám alatti) szerkesztőségi helyiségbe.

— Vörösi siklás Resián. A Resița-Fabrica állomáson indult 1552. számú tehervonat Resița állomáson a bejárati váltón kisiklott. A mozdony után álló harmadik kocsi, mely négytengelyes volt, az első két tengelyével a rendes bejárati vágányra futott. A kocsi a sínéről kiugrott és a vágányon keresztbe állt. Minek következtében még két kocsi szintén kisiklott, így a sínek elgörbültek. A pályatest megrongálódása következtében a személyforgalmat egy napig át szállással bonyolították le. A vizsgálat megindult.

— Soffőrvizsga Aradon. Az aradi rendőrség autógyógyászati osztálya közli, hogy november 25-én délután 3 órakor soffőrvizsga lesz az aradi rendőrprefekturán.

— Lopás a gáji malomban. Az aradi államrendőrségen feljelentés történt, hogy tegnap Doruti István és a gáji Matyók-malomból egy zsák nulláslisztet lopott. A tolvaj ívest letartóztatott és átadják a kis-

Éhségsztrájkba kezdtek a letartóztatott horvát egyetemi hallgatók.

Zágrábból táviratozzák: Az egyetemi ifjuság olaszellenes tüntetése miatt letartóztatott hat egyetemi hallgató éhségsztrájkot kezdett fogságában. A letartóztatottakkal a beigrádi és a fribachi egyetemi ifjuság is szolidaritást vállalt és ma már beszüntették az egyetemrejárást.

Tízmillió lopás a CFR.-nél.

Száztagú bünszövetkezet az árurakományok megdézsmálására. — A feladott és soha meg nem érkező vagonok története.

(Bucuresti, november 12.) A Bucuresti-i vezérigazgatóság az utóbbi időkben sűrűn érkeztek feljelentések, hogy bizonyos állomásokon feladott áruk nyomtalanul eltűnnek és még egyetlen esetben sem érkeztek meg a címzett helyre. Az igazgatóság által kiküldött bizottságok nyomozást kezdtek, azonban egyszer sem sikerült pozitív eredményt elérniük és így a károsodott kereskedőket mindannyiszor az állam kár talánította. A legutóbbi feljelentés már némi konkrétumokat is tartalmazott és most megindított vizsgálat ez esetben teljes sikerrel járt. Megállapították, hogy a lopásokat egy közel száz tagból álló, erre a célra szövetséget társaság követte el, s a társaság tagjai között igen sok magas állású vasúti tisztviselő is szerepel. A banda vezére Chitila, királyságbeli község állomásának a főnöke volt és ezen az állomáson feladott áruk tűntek el.

— Mussolini Londonba megy. Rómából táviratozzák: Mussolini miniszterelnök elhatározta, hogy személyesen utazik Londonba a locarno-i szerződés aláírására.

— Milyen lesz az időjárás. Ma reggel hét órakor Bucurestiben 13, Budapesten 8, Bécsben 5, Zürichben 1, Párisban 4, Londonban 3, Berlinben 2, Rómában 11, Szófiában 20, Prágában 2 és Stockholmban 6 C fok hőmérséklet volt. Jóslat: Hidegebb és szárazabb idő várható.

— A munkáspénztári tisztviselők vizsgálja. Megirtuk, hogy a munkügyi minisztérium Bucurestibe rendelte az aradi munkásbiztosító pénztár tizenegy kisebbségi tisztviselőjét, hogy ott a román nyelvből vizsgázzanak. A tisztviselők közül többen ma érkeztek vissza Aradra, elmondották, hogy a fővárosban a legnagyobb előzékenységgel fogadták őket és ez az előzékenység a vizsga egész tartama alatt megnyilvánult velük szemben. A vizsga eredménye a vizsgáztató tanárok szavai szerint, kielégítő volt, de a vizsgázók, névszerint Siflis, Balázs, Leinwetter, Fekete, Blaňa, Takács, Egry, Duffner és Abiáll a végleges eredményt írásban kapják meg. Ugyanakkor vizsgáztak a timisoarai munkásbiztosító tisztviselői is, mint az aradok.

— A „Heilas“ műsoros táncestélye. Az estélynek eddig titokban tartott attrakciója a már közölt többi, kitűnő számok mellett, a rendkívül tehetséges Küry Klára szereplése. Az estély holnap, szombaton este fél 9 órakor kezdődik az aradi Fehér Kereszt nagytermében. A műsor után reggelig tartó tánc következik.

Női felöltők
legjobban és legolcsóbban
PLESZ

női divatruházatban kaphatók. Arad, a színház hátsó bejáratával szemben. Vörösi siklás Resián.

a legtöbb esetben. A lopásokat pedig úgy követték el, hogy a feladott áruk címzését közvetlenül az indulás előtt meghamisították és a vagonokat egy nekik tetsző s már előre megállapított állomásra dirigálták, ahol aztán megjelent a banda egyik tagja és a felmutatott hamis fuvarlevél alapján átvette az árukat. Ezt a csalást hónapokon keresztül csinálták annál is inkább, mivel úgy az indító, mint az érkező állomásokon is voltak a bandának tagjai. A folytatott vizsgálatok során eddig száz vagon liszt és öt vagon köszén eltulajdonítását állapították meg, amelyeknek az értéke meghaladja a tízmilliót. Az ügyesség rendelkezésére mintegy hetven vasúti tisztviselőt tartóztattak le máris, de az úgymint további letartóztatások is várhatók. Hír szerint több képviselő a parlamentben is szóvá teszi a tízmillió árulopásokat.

— Jorga tárgyal Sterével. Bucurestiből jelentik: A Lupta jelentése szerint Maniu és Stere között folytatott nemzeti párti és parasztpárti tárgyalások megszakadtak. A tárgyalásokat a lap szerint — ezután Jorga folytatja majd Sterével.

— Halálozás. Zavadovics János f. évi november 11-én elhunyt. Temetése ma délután fél 3 órakor lesz Arad, Strada Ioan Kalvin 26. számú gyászházban.

— Polgár Terézia e hó 11-én 31 éves korában hosszu szenvedés után meghalt. Az elhunytat, akit nagyszámu rokonság gyászol, pénteken délután 4 órakor temetik Aradon, a Strada Ghiba Birta 7. számú házból.

— Az osztrák köztársaság jubileuma. Bécsből táviratozzák: Ma volt a nyolcadik évfordulója az osztrák köztársaság megalapításának és ezt a napot állami ünneppel ünnepelték meg. Reggel katonazenekarok ébresztették a lakosságot, az ünnepen megjelent a köztársaság elnöke és az egész kormány, de katonai parádé nem volt, csupán egyes csapatok vonultak el a szövetségi hadügyminiszter előtt. A hivatalokban és az üzemekben is szünetelt a munka, az üzletek zárva tartottak. Sőt délután fél kettőig a kávéházak is zárva voltak és a villamosok sem közlekedtek. A városrészét este fényesen kivilágították.

— A legújabb gyógymód rheuma, csusz és isiász ellen. A legelső orvos-tanárok betegeknek a világhírű póstyéni Pi. Oa. iszapkockát ajánlják, melyet világszerte exportálnak. Ezen iszapkockák sezályével mindazok, kik Póstyénbe nem utazhatnak, egészségüket olcsó pénzen nyerhetik vissza. Egy izületre egy kocka egész kurára elegendő. A Pi. O. póstyéni iszapkocka minden gyógyszerárban kapható. Az aradi főlerakat RENDY TUDOR

— Hogyan tervezték a bajor puccsot. Berlinből jelentik: A Nürnberg-Fürther Morgenpresse rendkívül érdekes és egészen hiteles helyről származó részleteket közöl arról a monarchista puccs-tervről, amelynek célja az volt, hogy Rupprecht extrónörököt illessze Bajorország trónjára. A „Bayerntreue“ szövetség Moehl tábornok vezetésével királyi rohamos csapatokat létesített. A legutóbbi időkben gyakran tartottak nagyszabású ezredszemléket Rupprecht részvételével, amelyek azt célozták, hogy a puccstervek keresztülvitelét elősegítsék. Gróf Soden, Moehl tábornok adjutánsa a terveket közölte Held miniszterelnökkel, Kresszel, a bajorországi birodalmi őrség parancsnokával és Seifer ezredessel, a bajor rendőrség vezetőjével, akik azonban nem mutattak nagy hajlandóságot arra, hogy a tervek kivitelében részt vegyenek, sőt kijelentették, hogy minden rendelkezésükre álló eszközökkel megakadályozzák azt.

Miután azonban a puccs tervezőinek nem állott megfelelő pénz-mennyiség rendelkezésükre, azt a nagyiparosoktól és más gazdag emberektől akarták megszerezni, akiknek anyagi segítséjük ellenében magas rendjeleket ígérték volna. A puccs tervezői már teljes koránnyilatást is állítottak össze arra az esetre, ha tervük sikerül. A miniszterelnök természetesen Soden gróf lett volna, míg a hadügyminiszter Moehl tábornok. Kiszemelték kormányuk 3 hivatalos lapját is, amelyek már a legutóbbi időkben feltűnő monarchista magatartást tanúsítottak.

— Forradalmi lett az elcsapott spanyol tábornok. Barcelonából táviratozzák: A spanyol hadsereg tisztikara nagyon elégedetlen a direktoriummal szemben, mert a Marokkóból visszatérő tiszteknek a direktorium jutalmakat és előléptetéseket ígért, amit nem vált be. Az elégedetlenek emiatt egyesülve a direktoriumhoz akarnak fordulni. Madridban a rendőrség titkos forradalmi szervezetet leplezett le, amelynek tábornokok és tisztak voltak a vezetői, akik közül többen letartóztatottak. A forradalmárokat vezetője Weyler tábornok volt, akit Primo de Rivera a király akarata ellenére csapott el.

— „Tornász-bál“ december 12-én az aradi Központi szálló nagytermében. A tagok felkértek, hogy a meghívandók címeit Bauer Gyula, Mányá Demeter és Reismann Pál (Orient divatüzlet) utak üzletében leadni szíveskedjenek.

Az aradi Urániában szombatig

Le a férfiakkal

Egy önálló nő története.

Ezt megelőzi Nizza és környéke

látványos film.

Az előadások 1/5, 6, 7/8 és 9 órakor kezdődnek.

— A bukott diákok újabb sérelme. Bucurestiből jelentik: A közoktatásiügyi minisztérium, hogy a további polémiáknak elejét végye, közölte az összes egyetemekkel, hogy az egyetemi hallgatók részére a nyolc félév lehallgatását igazoló abszolutoriumot csak az érettségi vizsgától lehet számítani. Ezzel a minisztérium megakarja gátolni azt, hogy az érettségi nélkül hallgató egyetemi diákok időt nyerhessenek.

— Meghalt a galaji merénylet egyik áldozata. Bucurestiből jelentik: A belügyminisztériumhoz érkezett jelentések szerint a galaji merénylet Dimitriu nevű áldozata meghalt. Mint megírtuk, Galajiban egy összeküvés leleplezésénél tetanusz-bombát dobtak a detektívekre és Dimitriu rendőrtisztviselő is a bomba egyik sebesültje volt és tetanusz-mérgezésben pusztult el. Az elhunytat a minisztérium temetteti el és bő nyugdíjjal gondoskodik hozzátartozóiról.

Jön! Jön!
Fáraó bosszuja.

— Meghalt egy berlini színigazgató. Berlinből táviratozzák: Berlinben tegnap meghalt Sladek Miksa, a Berliner Theater igazgatója, akinek színházában ezidőszerint Fedák Sári az Antonia-t játssza. Sladek hosszú ideig működött Reinhardtal együtt, volt a Kleines Theaternek is igazgatója és ő volt az, aki Pallenberget Berlinbe hozta. Halálát régi szívbaja okozta.

— Véres verekedés. Jelentették a rendőrségen, hogy Back Gábor Hirsch Jakabot, akivel összeszólközése támadt, a Strada Gen. Coanda (Borona-uccában) véresre verte, úgy hogy a kórházba kellett szállítani. Back Gábort a rendőrség közbotránvokozásért letartóztatta.

— Talált női aranyóra. A rendőrség közli, hogy a mai napon egy női karcsatt-aranyórát találtak. Igazolt tulajdonosa a rendőrprefektúra 7. számú szobájában átveheti.

WELLS,
Világtörténelem
1500. — teljes előfizetési kedvezménye november 15-én megszűnik, elessen előfizet!

Sándor hírlapirodában Arad.

— Borzalmas gyermekszerencsétlenség. Marosludasról jelentik: Egy szerény özvegy asszony, Bucur Pálné, akinek a férje a múlt hetekben hunyt el, tegnap reggel munkába ment és a bezárt lakásban hagyta Mária nevű 6 éves gyermekét, akin kívül még két kisebb testvére is a szobában volt. A leányka unalmában tüzet gyújtott a szoba közepén, de a lángoktól mezejedt és az égő kőcsomót az ágy alá septe. Az ágy kigyulladt és a benne nyugvó két kis gyermek szénné égett, a tüzzel játszó kisleány pedig megfulladt. A haza-térő anya három gyermekének holttemét találta csak.

„ZAZA“
A budapesti Vígyszínház nagysikerű darabja,
GLORIA SWANSON-nal
a főszerepben
szombattól
az aradi
APOLLOBAN.

LEGUJABB

Megszájitették a jövő héten a parlament elé kerülő választói javaslatot.

(Bucuresti, november 12.) Szenzációként hatott politikai körökben, hogy a kormány már a jövő hét folyamán beterjeszti a parlament elé a választójogi törvényjavaslatot. Brătianu Jonel miniszterelnök már befejezte a javaslat áttanulmányozását és részben megszájitotta a proporionalitás elvét. A jövőben ugyanis nem városok és kerületenként lesz a képviselő- és szenátorválasztás, hanem megyénként. Az általános szótöbbséggel bekerült szavazólisták kapják a mandátumok négyötöd részét és a kisebbségben maradt listák csak az esetben kapják a mandátumok egyötöd részét, ha a szavazatok egyötöd részét sikerült elérniük.

Mátyás korabeli pincét találtak Clujon.

Clujról jelentik: A Rákóczi-uton történő vízvezetési építkezések ásataisainál egy Mátyás király korabeli régi pincére bukkantak. Ma délután neves történészek mentek ki a helyszínre a pince értékeinek felülvizsgálására.

A román delegáció megkezdte tárgyalásait Amerikában.

(Washington, november 12.) A román delegáció tagjait tegnap fogadta Kellog államtitkár. Utána megkezdődtek az első érdemleges tárgyalások. Az amerikai adósbizottság nevében Mellon államtitkár üdvözölte a román delegációt, amelynek nevében Titulescu mondott köszönetet. Hangsúlyozta, hogy a román delegáció tudatában van kötelességének, de méltányos feltételeket kér.

— Az Est kontra Az Est. Polónyi Albert cluji lapkiadó nemrégiben kérésintézt a budapesti Az Est kiadóhoz, hogy engedje meg neki, hogy hasonló cím alatt indíthasson lapot Clujon. A budapesti Az Est vezetői azonban nem adták beleegyezésüket ehhez. Polónyi Albert ennek dacára körlevelet küldött szét, amelynek tetején a budapesti lap címe van fotografikus hűséggel. A budapesti Az Est ez ellen éles tiltakozását jelentti be és hangoztatja, hogy minden törvényes eszközzel meg fogja akadályozni, hogy a lap címét bárki is bitorolja.

— Betörés történt a Neuman-palotában. Az elmúlt éjszaka Arad város kellős közepén, a Bul. Regina Maria és Strada Horia sarkán levő Neuman-palotában betörés történt. Zsikics Vladimir aradi borbélymester jelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek az elmúlt éjjel az udvar felől behatoltak a Bulv. Regina Maria uton levő borbélyüzletébe, ahonnan a felfeszített kassza-fiókból hatezer lejt loptak el. A betörést a reggeli üzletnyitáskor vették észre és azonnal jelentették a rendőrségen. Érdekes, hogy éjjeli járókelők láttak világosságot kiszűrődni az üzletből, de abban a hiszemben, hogy takarítanak, nem tulajdonítottak fontosságot a dolognak. A betörés elkövetésével egy elbocsájtott alkalmazottat gyanusítanak, mivel a betörést csak olyan egyén követhette el, aki a viszonyokkal ismerős volt. A nyomozást mesindították.

— Jelentkezési felhívás. Az aradi államrendőrség felhívja Czávár József aradi, Str. Crisan 26. szám alatti lakost, hogy kihallgatás végett haladéktalanul jelenjen meg a Marasesti-uccai rendőrség közigazgatási főnöknél. — A bucuresti lengyel konzulátus megkeresést intézett az aradi államrendőrséghez, melyben információkat kér Nagy Lajos és neje szül. Glinskáról, akik a háború előtt állandóan Aradon tartózkodtak. A rendőrség felhívja nevezetteket, hogy a saját érdekükben jelenjenek meg a rendőrségen, a konzulátusnak adandó válasz miatt. Az aradi rendőrség katonai figyelőosztálya Negrutiu Pétert jelentkezésre hívja fel.

— Főszolgabírói értekezlet Aradon. Az aradvármegyei járások főszolgabíróit mára berendelte Georgescu János közigazgatási vezérfelügyelő, a vármegye prefektusa és a megye vezetőivel tartott értekezleten a közigazgatási reform végrehajtására vonatkozóan adott ki a járások vezetőinek utasításokat.

— Mezölte az alkohol. A nagyzerindi csendőrség jelentette ma, hogy a község határában a mezőn holtan találták meg Mesár József 68 éves földművest. A vizsálat megállapította, hogy Mesár alkoholmérgezésben halt meg.

Jön! Jön!
Fáraó bosszuja.

— Kutba ugrott a nyomor elől. Megírtuk a napokban, hogy különösen a falvak népe között nagy azoknak a hajlottabb koru embereknek a száma, akik nem tudnak megbirkózni már öregek koruk miatt a nyomorral. Most újabb ilyen öngyilkosság történt Talpas községben, ahol Popa Mihály 62 éves földműves a kutba ugrott és mire ráakadtak, már halott volt. Popát anyagi gondok kergették a halálba.

— Az aradi zsidó temető kibővítése. Az aradi Zsidó Szent Egyet egyizben már kérte a várost, adjon engedélyt a Mosóczy-telepen levő zsidó temető kibővítésére, de a város tanácsa avval utasította el a kérelmet, hogy a temető kibővítése utáiban állana a városfejlesztési tervnek, mert arra a területre, amelyen a temető új része állana, uccát tervez a város. A Szent-Egyet most újabb beadvánnyal fordult a városhoz, amelynek olyan új tervet mutatott be. A kibővítés nem állana utáiban a tervezett uccának. A tanács most helyszíni szemle után dönti el, hogy megengedi-e a temető kibővítését.

Az „ARADI KÖZLÖNY“ hatalmas jubiláris számába hirdetések már most felvesz a kiadóhivatal Arad. Acsev-palota.

Házastársak dollárbarca

A feleség lopással vádolja férjét, majd kölcsönösen válókeresetet indítanak egymás ellen.

(Saját tudósítónktól.) Érdekes válopert tárgyalta ma az aradi bíróság. Emlékezetes még az a különös feljelentés, amelyet a feleség tett férje ellen lonca miatt, azzal vádolva a férjét, hogy dollárban fekvő magánvagyonát ellopja tőle. Neteu Vazul és felesége néhány évvel ezelőtt jöttek haza Amerikából és néhány ezer dollárt kitevő vagyont is hoztak magukkal. A pénzt azonban a feleség őrizte. Hosszas viszálykodások után a férj egy napon elhatározta, hogy a dollárokat magához veszi. Felkutatta a vagyon rejtékhelyét, a pénzt elvette onnan s egy aradi pénzügyintézetben helyezte el betétként. Amikor erre az asszony rájött, feljelentést tett férje ellen lopásért. Az aradi törvényszék büntető tanácsa annak idején felmentette a férjet, a felebhezés folytán a tábla hat havi fogházra ítélte s a Curtea de Casatie uira felmentette a férjet és kimondotta, hogy házastársak egymással szemben nem követhetnek el lopást. Az asszony ekkor kérte a hatóságokat, hogy vegyék a dollárokat zárlat alá, míg a vagyon kérdések tisztázódnak a házastársak között. Ez meg is történt. A pénz azóta a bankban pihen és a házastársak között pedig válopert indult meg. A hékítési kísérletek eredménytelenek maradtak és az aradi törvényszék ma elválasztotta a házaspárt ágytól és asztaltól. Ha hat hónap múlva még mindig ragaszkodnak a váláshoz, a bíróság végleg elválasztja őket és ekkor az ítélethen a vitás vagyoni kérdéseket rendezi és a bankban pihenő ezerdollárosokat is feloldják ekkor a zárlat alól, hogy eloszszák a két perlekedő exházastárs között.

Harc a mánor ellen.

(Saját tudósítónktól.) Németországban sokat beszélnek mostanában azokról az érdekes hatásokról, amelyeket több orvos mirigyátültetésekkel ért el. Néhány évvel ezelőtt Steinach professzor pajzsmirigyek átültetésével végzett különböző kísérleteket a homoszexualitás gyógyíthatására. Egy német orvos kimutatta, hogy ezeknek a kísérleteknek hatása rövidesen elmúlik, az átültetett mirigyek nem képesek azt az eredményt elérni, amelyet vártak. A homoszexualitás gyógyításának ez a módja azonban, ha kudarcot végződött is, egy érdekes eredményre vezetett. Néhány héttel ezelőtt Berlinben egy homoszexuális férfi vetette magát alá operációnak. A homoszexuális férfinak más baja is volt: szenvedélyes alkoholista volt, amelyből sehogysen tudott kigyógyulni. A két szanatóriumokban, különböző gyógykezeléssel sehogysen sem tudtak elérni, azt ez a pajzsmirigy operáció elérte. Orvosi körökben most már bizonyosra veszik, hogy az iszákoságnak is megvan a maga gyógyítási módja. Az alkoholizmus ugyanis kétségkívül a véredények bizonyos elváltozásának a következménye, a beteg mirigyek helyére egészséges mirigyeknek az átültetése megszabadítja az embert ettől a káros szenvedélytől.

KÖZGAZDASÁG.

Újból lebélyezik a magyar értékpapirokat.

A beváltás ideje megint kitolódott.

(Saját tudósítónktól.) A magyarországi pénzügyi intézetek által kibocsátott és egy esztendővel megelőző bejelentett értékpapírok sorsára vonatkozóan ma újabb miniszteri rendelkezés érkezett az aradi pénzügyigazgatósághoz. Az új rendelkezés újabb lebélyezést rendel el, de egyben utasítja a pénzügyigazgatóságot, hogy az itt letétbe helyezett értékpapírokat továbbra is az igazgatóságon őrizték, ami nem jelent egyebet, mint hogy ezeknek a papíroknak a beváltási ideje ismét eltolódott. Ezuttal csak azoknak az értékpapíroknak a lebélyezéséről van szó, amelyek kedvezményes. — 1:2 arányban való — beváltására nézve már kötelezettségeket vállaltak az érdekelt pénzügyi intézetek. A miniszterium a rendelkezéssel

egyidejűleg megküldötte azt a táblázatot is, amely felsorolja mindazokat, akiknek értékpapírai ilyen módon beváltásra kerülnek. A táblázatban mindenki szerepel, aki annak idején — a múlt év július 14-én kiadott miniszteri rendelet alapján — a bejelentési felhívásnak eleget tett és a legutóbb érkezett visszautasítottak listájában nem volt feltüntetve. Akik csak letéti jeggyel igazolták értékpapírjaik tulajdonjogát, mert azok valamely magyarországi intézetnél vannak letétben, azoknak haza kell hozniuk értékpapírjaikat, hogy azokat lebélyezzes és a jövőbeni beváltás céljából a pénzügyigazgatóságnak átadhassák. Az értékpapírokat „Recensée en Roumanie” felirású bélyegzővel látják el.

Zürichben 2.42.50, Párisban 11.90 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK.

(November 12.) Áru: Dollár 214, angol font 1030, cseh korona 6.30, francia frank 8.50, líra 8.50, dinár 3.70, schilling 30, márka 50.50, magyar korona 338, svájci frank 41. Pénz: Dollár 213, angol font 1025, cseh korona 6.20, francia frank 8.30, líra 8.30, dinár 3.60, schilling 29.50, márka 49.50, magyar korona 330, svájci frank 40. **Kifizetések:** Newyork 215, London 1046, Prága 6.41, Páris 8.65, Milánó 8.65, Zágráb 3.86, Bécs 30.43, Amsterdam 87, Berlin 51.60, Budapest 329, Zürich 41.60.

ZÜRICHI TŐZSDENYITÁS.

(November 12.) Berlin 123.56, Amsterdam 208.75, Newyork 518.87.50, London 2514.75, Páris 20.53.50, Milánó 20.61, Prága 15.37.50, Budapest 0.0072.70, Belgrád 9.20, Bucaresti 2.42.50, Varsó 0.00084.50, Bécs 0.0073.12.50.

ZÜRICHI TŐZSDEZÁRLAT.

(November 12.) Berlin 123.50, Amsterdam 203.85, Newyork 518.75, London 2514.75, Páris 20.62.50, Milánó 20.62.50, Prága 15.37.50, Budapest 0.0072.70, Belgrád 9.20, Bucaresti 2.42.50, Varsó 0.00082, Bécs 0.0073.12.50.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT.

(November 12.) **Kifizetések:** Páris 8.50, London 1042, Newyork 214, Milánó 8.58, Zürich 41.40, Bécs 30.50, Prága 6.35. **Valuták:** Napoleon 800, aranymárka 51, leva 1.50, török líra 1.20, angol font 1035, francia frank 8.85, svájci frank 41, líra 8.58, dracima 2.80, dinár 3.70, dollár 213, lengyel márka 34, osztrák korona 30, magyar korona 29, széköl 6.20.

— Román—magyar vasúti tárgyalások. November 17-én kezdődnek meg a román és magyar kiküldöttek között a két ország közötti fokozot-

tabb vasúti közlekedés és az ezzel kapcsolatos elvámolások kérdésének megoldását célzó tárgyalások, amelyen a két állam vasúti szakértőin kívül a sziguranca megbízottja is jelen lesz. A tárgyaláson elsősorban a vonatindulások pontos idejét, a szerelvényeknek a határponton túli közlekedését és a vámolás kérdését szerepeltetik.

— A munkáspénztárak autonómiája. Bucurestiből jelentik: Az Ugir központi vezetése ülési tartott, a melyen elhatározta, hogy a munkásbiztosító pénztárak autonómiáját fogja követelni. Az Ugir terveze szerint a munkásság, a munkaadók és az állam egyenlő arányban venne részt a munkásbiztosító pénztárak vezetésében.

Ölt a szerelem.

(Bucuresti, november 12.) Megrendítő öngyilkosság történt ma Galacban, amely borzalmas részletei miatt városszerte nagy megdöbbenést és részvétet keltett. **Poruncianu** Margit galaci hivatalnokleány, öngyilkossági szándékából egy robogó vonat alá vetette magát, amely mindkét lábát tőből levágta. Az előhívott mentők a súlyosan sértült leányt azonnal a kórházba szállították, ahol teljesen nyugodt állapotban előadta, hogy szerelmi bánatában követte el tettét és kérte az orvosokat, ne mentsek meg, nem akar tovább élni s amint módjában lesz, ismét öngyilkosságot követ el. Az orvosok vigasztalására a szerelmes leány mintha megnyugodott volna, azonban a hajnali órákban rémes sikoltással hívta az ápolónőt, aki tulajdonképpen melléje volt rendelve, de álmos lévén, egy közeli pülkében lepihent. A szerencsétlen leány ropart kinc között elmondotta, hogy semmiképpen nem akart tovább élni és ezért a sebei dezinficálása céljából a betegágya elé

készített mintegy negyedliternyi jódtinktúrát megitta. Borzalmas kínok közepette elájult, majd nem sokára meghalt a szerencsétlen leány, akinek tragédiája az egész városban őszinte részvétet keltett.

MOZI.

xx „Niniche” ma, pénteken utoljára az aradi Apollóban. Ma, pénteken vetíti utoljára az aradi Apolló mozgószínház a „Niniche” című szalonvígjátékot. A nagyszerű film minden egyes jelenete egy-egy humoros epizódon fordul mg. A film főszereplője Ossy Oswald világhírű művész. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Le a férfiakkal!” nagy sikere az aradi Urániában. Kévs film aratott még olyan sikert, mint az aradi Uránia mozgószínház.

„Le a férfiakkal!” című slágerfilm, amely egy önálló nő tanulságos történetét vetíti elénk hat felvonásban. — A film főszereplője Soava Gallonne, aki egy bájos párisi tündért a maza valóságában varázsol elénk ebben a sláger-filmben. A nagy képen kívül még egy nagyon szép műsoránkülvül számot is vetít az aradi Uránia Nizza és környékéről és az ottani karnevallról és játéktérlekről. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTER.

Alulírottak mélyszégyes fájdalomtól megtörve, de a Mindenható szentséges akaratában megnyugodva, szomorodott szívvel tudatják, hogy az önjeláldozó jó testvér, a szerető jó sógor, illetve nagynéni és rokon

Polgár Teréz,

folyó évi november hó 11-én délelőtt fél 10 órakor áldásos életének 31-ik évében hosszas szenvedés után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Az Istenben boldogult drága hajatunk földi maradványait f. évi november hó 13-án, délután 4 órakor fejtük Aradon, a Str. Ghiba Birta (Varjassy József-u.) 7. számú gyászházból, előzőleg a rom. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után, a helybeli felső-temetőben levő családi sírkertben örök nyugodó helyre elhelyezt.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki névéért f. évi november hó 16-án, délelőtt 8 órakor fog a Főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatatni.

Tied a nyugalom, mlénk a fájdalom!

Arad, 1925. november hó 11.

Barth Rezsóné szül. Polgár Gizella, Polgár Ferenc, Polgár Rózi, Polgár Erzsébet, testvérei, Barth Rezsó, sógora, Barth Klárka, unokahuga, Pártos János és neje szül. Polifka Róza, özv. Schön Károlyné szül. Polifka Gizella, nagybátyjai és nagynénjei. Ugy-színtén a többi nagyszámú rokonság, és kísmerősök nevében is, 6837

„Ioan Limbeck si Fiii” Arad, Fabrica de costuzuri de metal si intreprindere de inmormantari, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. Színház-épület.

Az aradi Apollóban ma utoljára

Ossy Oswaldával

a főszerepben NINICHE

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

LINOLEUM
HAAS LIPÓT

Temesvár,

Bulevard Regele Ferdinand.

LERAKATOK:

CLUI. Str. Universitatii I. sz. ORADEA-MARE, Bulev. Regele Ferdinand 5.

Mielőtt bevásárlásait eszközl, győződjön meg árunk olcsóságáról.

LINOLEUM:

67 cm. széles méterenként ... L. 135.—
90 cm. széles méterenként ... L. 170.—
100 cm. széles méterenként ... L. 200.—
115 cm. széles méterenként ... L. 230.—
135 cm. széles méterenként ... L. 270.—
200 cm. sz. négyzetméterenként L. 215.—
Valódi ártöntött Inlaid Linoleum 200 cm. széles minden színben.

Viaszkoeváson asztal-terítő:

78 cm. széles méterenként ... L. 100.—
100 cm. széles méterenként ... L. 125.—
115 cm. széles méterenként ... L. 145.—

Bőrváson minden színben és minőségben nagy választékban. 6009

Szőnyegek:

Futó szőnyegek, mindkét oldalon használható ... L. 98.—
Velour futó szőnyeg Ia ... L. 515.—
Ágyelők ... L. 125.—
Ébédlő szőnyeg 200x300... L. 1600.—
Otomántakarók ... L. 1600.—
Felöltőszertü gummi köpönyegek 950.— Lejtől.

Tornacipők, hócipők, sárcipők, betegápolási cikkek, gyermekjátékok, sportcikk nagyban és kicsinyben.

A legjobb aradi szakács és a legjobb temesvári szakácsnő a temesvári

KORONA

szálló éttermében főz. Elsőrangú konyha. Kitűnő fajborok. Szalon zene.

Férfi öltönyök, raglánok, télikabátok és felöltők legszebb kivitelben

Gheorghe **MARIȚA** Györgynél
készülnek Arad, Str. Brațianu 13.

Valódi angol szövetek raktáron

(Weltzer-u.), a főpostával szemben.

HENNA hajfesték a legártalmatlanabb és a legszebb természetes színekben szakszerűen garancia mellett, valamint HENNA hajmosást végez:

SZEKELY BELA hölgyfodrász, specialista hajfestésben. Arad, Bohus-palota. 9040

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjtól szabadon számítjuk. Minden sor hirdetésre 3 lej — napi, vasárnap 4 lej. — Vastagabb betűvel 6 lej, illetve 8 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög négyre 30 lej, vasárnap 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket visszavetse, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztatása, illetve helyesbítése. *** Hirdetéseket telefon utján is feladhatók, telefon szám: 151. ***

Levelezés.

„MICI 12” levele van az Aradi Közlöny kiadójában. 6833

KÉT jókedvű barát — uriaszony, urilány — moziba, cukrászdába gavallér uriember partnereket keresnek. Leveliket „De hamar ám!” jellegű főposta restanté Arad kér. 6834

KÉT 30—40 év közötti szolid, komoly férfi, aki levelezne 2 hölgygel, az írjon az Aradi Közlöny kiadóhivatalába egyik: „Angyal 100”, másik: „Ördög 200” jellegre. 6836

Alkalmazás.

MINDENES, ki jól főz felvétetik. Arad, Piața Catedrală (Tököl-tér) 5., I. em., aító 7. 10292

FŐZNI tudó mindenek vagy bejáróné felvétetik Arad, Str. Ciocnea 5. 6825

TEXTILSZAKMÁBAN jártas intelligens seréd, ki a román nyelvet teljesen bírja belényesi fiókomban felvétetik. Ajánlatok küldendőek Schwarz Salamon Tinca. 6829

MINDENES főző, aki a román vagy német nyelvet beszéli, kétféle családfőhöz azonnal felvétetik. Cim Rudolf Mosse (Sándor hírlapirodája) Arad. 10292

ÚGYES mindenek, kinek főznie nem kell, azonnal belépésre kerestetik Arad, Piața Catedrală (Tököl-tér) 5., I. 8. 10292

EGY jobblelkű intelligens nőt keresek 10 hónapos gyermekem mellé. Cim Rudolf Mosse (Sándor hírlapirodája) Arad. 10292

Vétel és eladás.

SZÖNYEGEK, szelontakarók, függönyök, butorszővetek, matrac grodli legutányosabbban Lissem női confectio áruházában Arad, Piața Avram Iancu (Szabadságtér) 2. 5991

VÉRSZEGÉNY, sápadt gyermekeknek legjobban ajánlható az eredeti norvégiai csukamájolaj. Kapható Földes gyógyszer tárbán Arad. 6605

SZÓLÓOLTIVÁNY gyökere nagyobb mennyiségben eladó. Cim Arad, Strada Mărășești 62, vendéglő. 6828

KELTI ÉS HELYBEN KÉSZÍTETT PERZSA SZÖNYEGEK, szőrmekabátok, szőrmebélés férfikabátba, komplett szobaberendezések, cimbalom, antik székek és fotelok, különböző szalónok, tükrök, festmények, kézimunkák, virágállvány, alpaca evőeszközök, vitrin tárgyak, férfi kabátok, díszágyak, réz-ágy, rézmosdó, villanylámpák, kötött női kabát, női gummi kabát, függönyök stb. eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Batt hány-u.) I. em., jobb. 1000

ÜZLETBERENDEZÉSI tárgyak eladók. „Liga” Arad, Str. Horváth No. 12. hegyi-szégyében. 6886

ANTIK ÉS MODERN butorokat, különböző antik tárgyakat, szőrmé árakat, díszágyakat, szőnyegeket, fehér és ruhanevelő, háztartási cikkeket, stb. bizományba vessék. Arad, Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca), I. em., jobb. 1000

NAPTÁRAK nagy választékban viszontelárúsítóknak olcsón Sándor hírlapirodában Arad. 1012

BZÜSTÖT, ékszer, antik butort, zongorát, teljes modern lakás berendezéseket lemagasabb árban vesszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2601

BUTORLERAKALBAN legolcsóbb árban kaphatók: ebédlők, hálószobák, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 8. és Strada Moise Nicoara (Petőfi-u.) 9. 5823

MACULATURA PAPIR 5 kigros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Ingtalan.

GYOROKON villanyos közelében Ulica de Vie (Hegy-u.) 14. sz. ház szabad kézből eladó. 6810

SAROKHÁZ, jóforgalmu fűszerüzlettel, elfoglalható lakással eladó, december 1-én átvehető. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6816

Uzletek.

IRODA, üzlethelyiségek Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 3. Str. Románul átjáró házban kiadók. 6612

VILÁGOS üzlethelyiség kiadó, berendezés eladó. Polgár, Arad, Str. Sincai (Szt. Antal-u.) 2. 6832

Különbéle.

ELVESZETT farkaskutya Bobi névre hallgat, Becsületes megtaláló Arad, Bul. Carol 75. sz., házmesternek juttassa. 6826

Belváros közelében

I. oszt. anyagból épített gyönyörű magánház 8 nap alatt elfoglalható 3 szobás, fürdőszobás nyolc szobás festett lakással, zárt folyosóval, betonpincével, gazdasági udvarral, szép kerttel, nemesített gyümölcsfákkal 390.000 leiert eladó, a vételár fele része évi 16%-os kamattal fizetendő. Kizárólagos megbízott: Haász Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 12. szám. 16572

Fehérmű himzést vállalok: Almási előnyomda Arad, Str. Mărășești (Kossuth-ucca) iskola mellett

225 kat. holdas uribirtok

Aradmegyében, állomás közelében amelyből 130 hold jól művelhető SZANTÓ, 73 hold 40—50 éves bükk, tölgy, cser ERDŐ, 14 hold RÉT és 8 hold BELSŐSÉG 6 szobás, fürdőszobás URILAKKAL, vízvezetékekkel, megfelelő cselédlakásokkal, 80 jószágra istállóval és egyéb melléképületekkel. HOLDANKÉNT 12.500 LEIERT ELADÓ. Kizárólagos megbízott: 15207

GYÖRFFY „MURES”-irodája Arad, Strada Unirei (Fábián Gábor-ucca.)

ILLITS

BRISTOL

SZÁLLÓDA BUDAPEST.

Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépe. Kiadóhivatal: Aradi nyomdavidálat.

LICHTWITZ

LIQUEURS

Saját érdekekben
OSELOKSZIK,
háromangolizotól
hátrahát összegyűjteni

PENZT SPÓROL, ha

ruhászükségletét most szerzi be:

Bőr kabát ... eddig L. 5500
most L. 4600
Szőrmés bekecs eddig L. 4800
most L. 3850
Téli felöltő ... eddig L. 3500
most L. 2800
Téli férfi öltöny eddig L. 2500
most L. 1950
Gummi kabát ... eddig L. 960
most L. 880
Gyermek gummi kabát eddig L. 760
most L. 600

MUZSAY-nál

ARADON, a színházzal szemben.

Négy szobás urimagánház

gazdálkodásra alkalmas, a külvárosban, nagy fedett folyosóval, 410 m²-es kerttel, esetleg kettéosztva, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában

6880

Biztos tőkebefektetés!!

Inarteleonok kiválóan alkalmas ház 8 00 (nyolcezer) lei havli jövedelemmel négy iparműhellyel, elfoglalható kényelmes 3 szobás, fürdőszobás lakással, gazdasági épületekkel és kerttel, gáz, villany és vízvezeték bevezetve előnyös árban eladó. Kizárólagos megbízott Haász Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. szám. 16572

Babajavitást elvállalunk

Saját ké-krampuzsok kőszinyben és szitmonyú nagyban kaphatók
MICALASNÁL Arad, Str. Brațianu 5. (Weltzer J.-u.) kapu alatt.

Fényképnagyítás

150.— lej

bármely fénykép után. 6705

BRAUN Arad, Calea Banatului 3 (Asziasos Sándor-u.)

Háztelkek

eladók kedvező fizetési feltételek mellett Micalaca-Noun (Ujmikalakán), Olympia sport telep előtt. — Érdeklődhetek:

Munteannál, katonatemetővel szemben.

HIRDETESE EREDMÉNYES LESZ,

ha azt szakemberek dolgozzák ki. Kérjen árajánlatot és díjtalan propagandatervezetet:

LLOYD EXPRESS

hirdetési irodától, Cluj, Str. Memorandumul 24. Hirdetéseket, noticek, közlemények a világ bármely lapjában.

Eredeti tarifák szerint.

Asztalostanulók

jó fizetéssel, esetleg teljes :: ellátásra felvétetnek :: PALADICSNÁL Arad, Str. Nicu Filipescu (Flórián-ucca) 14. szám. 15206

Kárpitos munkást

clubgarnitúra specialistát keresek biztos állandó állásra.

Ajánlatok: **BLUMENFELD** BUCUREȘTI, Str. Labirint No. 5. intézendők. 10292

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban :: kapható a kiadóhivatalban